

הַלְבוֹת שְׂכִירוֹת פֶּרֶק ה'

א. השוכר את הבהמה, וחלתה או נשתטת, או נלקחה לעבודת המלך אף על פי שאין סופה לחזור אם נלקחה דרך הליכתה, הרי המשכיר אומר לשוכר הרי שלך לפניך; וחיב לתן לו שכרו משלם. במה דברים אמורים, בשכרה לשאת עליה משאוי שאפשר להשליכו בלא הקפדה. אבל אם שכרה לרכב עליה, או לשאת עליה כלי זכוכית וכיוצא בהן חיב להעמיד לו חמור אחר, אם שכר ממנו חמור; ואם לא העמיד יחזיר השכר, ויחשב עמו על שכר מה שהלך בה.

ב. מתה הבהמה או נשברה, בין ששכרה לשאת בין ששכרה לרכב אם אמר לו חמור סתם אני משכיר לך, חיב להעמיד לו חמור אחר מכל מקום; ואם לא העמיד יש לשוכר למפר הבהמה ולקח בה בהמה אחרת, או שוכר בדמיה אם אין בדמים לקח, עד שיגיע למקום שפסק עמו.

ג. אמר לו חמור זה אני שוכר לך אם שכרה לרכב עליה, או לכלי זכוכית, ומתה בחצי הדרך אם יש בדמיה לקח בהמה אחרת, יקח. ואם אין בדמים לקח, שוכר אפלו בדמי כלה, עד שיגיע למקום שפסק עמו. ואם אין בדמים, לא לקח ולא לשכר נותן לו שכרו שלחצי הדרך, ואין לו עליו אלא תרעמת. שכרה למשא הואיל ואמר לו חמור זה, ומת בחצי הדרך, אינו חיב להעמיד לו אחר, אלא נותן לו שכרו שלחצי הדרך ומניח לו נבלתו.

ד. השוכר את הספינה, וטבעה לה בחצי הדרך אם אמר לו ספינה זו אני משכיר לך, ושכרה השוכר להוליך בה יין סתם אף על פי שנתן לו השכר, יחזיר כל השכר: שהרי זה אומר לו, הבא לי הספינה עצמה ששכרתי, שהקפדה גדולה יש בספינה זו, ואני אביא יין מכל מקום ואוליך בה.

ה. אמר לו ספינה סתם אני משכיר לך, ושכרה השוכר להוליך בה יין זה אף על פי שלא נתן לו מן השכר כלום, חיב לתן כל השכר: שהרי אומר לו הבא לי היין עצמו, ואני אביא לך ספינה מכל מקום ואוליכו. אבל צריך לנכות לו כדי הטרח שלחצי הדרך, שאינו דומה המטפל בהולכת הספינה ליושב ובטל.

ו. אמר לו ספינה זו אני משכיר לך, ושכרה השוכר להוליך בה יין זה אם נתן השכר, אינו יכול להחזירו; ואם לא נתן, לא יתן: שאין זה יכול להביא הספינה עצמה, ולא זה יכול להביא היין עצמו. שכר ספינה סתם, ליין סתם הרי אלו חולקין השכר.

ז. השוכר את הספינה, ופרקה בחצי הדרך נותן לו שכר כל הדרך. ואם מצא השוכר מי שישכיר אותה לו עד המקום שפסק, שוכר; ויש לבעל הספינה עליו תרעמת.

ח. וכן אם מכר כל הסחורה שבספינה לאיש אחר בחצי הדרך, וירד הוא, ועלה הלוקח נוטל שכר חצי הדרך מן הראשון, ושכר החצי מזה האחרון; ויש לבעל הספינה עליו תרעמת, מפני שגורם לו לסבל דעת איש אחר שעדין לא הרגל בו. וכן כל כיוצא בזה.

ט. מכאן אני אומר, שהמשכיר בית לחברו עד זמן קצוב,

וְרָצָה הַשׁוֹכֵר לְהַשְׁכִּיר הַבֵּית לְאַחַר עַד סוֹף זְמָנוֹ מִשְׁכִּיר, אֲבָל לְאַחֵרִים שֶׁהֵן כְּמִנִּין בְּנֵי בֵיתוֹ; אִם הָיוּ אֲרֻבָּעָה, לֹא יִשְׁכֹּר לְחֻמְשָׁה: שְׁלֹא אָמְרוּ חֲכָמִים אֵין הַשׁוֹכֵר רִשְׁאֵי לְהַשְׁכִּיר, אֲלֹא בַמִּטְלָטְלִין, שֶׁהָרִי אוֹמֵר לוֹ, אֵין רְצוֹנִי שִׁיְהֶא פְקֻדוֹנִי בְּיַד אַחֵר. אֲבָל בְּקֶרֶקַע אוֹ בְּסָפִינָה, שֶׁהָרִי בַעֲלָה עִמָּה, אֵין אוֹמְרִין כֵּן.

י. וְכֵן אָנִי אוֹמֵר, אִם אָמַר לוֹ בַעַל הַבֵּית לְשׁוֹכֵר, לָמָּה תִּטְרַח וְתִשְׁכִּיר בֵּיתִי לְאַחֵרִים, אִם לֹא תִרְצָה לַעֲמֹד בּוֹ, צֵא וְהִנִּיחוּ וְאַתָּה פֶּטוּר מִשְׁכִּירוֹתוֹ אֵינוֹ יְכוּל לְהַשְׁכִּירוֹ לְאַחֵר: שְׁזֵה ב"א-תִּמְנַע-טוֹב מִבְּעָלָיו" (משלי ג, כז); עַד שֶׁאַתָּה מִשְׁכִּירוֹ לְאַחֵר, הִנֵּחַ לָזֶה בֵּיתוֹ. וַיֵּשׁ מִי שֶׁהוֹרָה שְׁאֵינוֹ יְכוּל לְהַשְׁכִּירוֹ לְאַחֵר כָּלָל, וַיִּתֵּן שְׁכָרוֹ עַד סוֹף זְמָנוֹ; וְלֹא יֵרָאֶה לִי שְׁזֵה דִין אֲמַת.

יא. בֵּית זֶה אָנִי מִשְׁכִּיר לָךְ, וְאַחֵר שֶׁהַשְׁכִּירוֹ לוֹ, נִפְלֵ אֵינוֹ חַיֵּב לְבָנוֹתוֹ; אֲלֹא מִחֲשָׁב עֲמוֹ עַל מָה שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, וּמִחֲזִיר לוֹ שְׁאֵר הַשְׁכִּירוֹת. אֲבָל אִם סָתְרוּ חַיֵּב לְהַעֲמִיד לוֹ בֵּית אַחֵר, אוֹ יִשְׁכֹּר לוֹ כְּמוֹתוֹ. וְכֵן אִם חָזַר אַחֵר שֶׁהַשְׁכִּירוֹ לָזֶה, וְהַשְׁכִּירוֹ אוֹ מִכְרוֹ לְגוֹי אוֹ אֲנָס, שֶׁהַפְּקִיעַ שְׁכִירוֹת הָרִאשׁוֹן הָרִי זֶה חַיֵּב לְהַשְׁכִּיר לוֹ בֵּית אַחֵר כְּמוֹתוֹ. וְכֵן כָּל כִּיּוֹצֵא בָּזֶה.

יב. הַשְׁכִּיר לוֹ בֵּית סֶתֶם, וְאַחֵר שֶׁנָּתַן לוֹ בֵּית, נִפְלֵ חַיֵּב לְבָנוֹתוֹ, אוֹ יִתֵּן לוֹ בֵּית אַחֵר; וְאִם הָיָה קָטָן מִן הַבֵּית שֶׁנִּפְלֵ, אֵין הַשׁוֹכֵר יְכוּל לַעֲכָב עָלָיו וְהוּא שִׁיְהִיָּה קְרוֹי בֵּית, שְׁלֹא הַשְׁכִּיר לוֹ אֲלֹא בֵּית סֶתֶם. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ, בֵּית כְּזֶה אָנִי מִשְׁכִּיר לָךְ חַיֵּב לְהַעֲמִיד לוֹ בֵּית כְּמֹדֶת אֲרָכּוֹ וּמֹדֶת רַחְבּוֹ שְׁלִבֵּית זֶה שֶׁהָרִאשׁוֹן; וְאֵינוֹ יְכוּל לֹאמֹר לוֹ, לֹא הָיָה עֲנִין דְּבָרֵי אֲלֹא שִׁיְהִיָּה קְרוֹב לְנֶהֱרַק אוֹ לְשׁוּק אוֹ לְמִרְחָץ כְּזֶה, אֲלֹא חַיֵּב לְהַעֲמִיד לוֹ בֵּית כְּמֹדֶתוֹ וּכְצוּרָתוֹ. לְפִיכָף אִם הָיָה קָטָן, לֹא יַעֲשֶׂנוּ גְדוֹל; גְּדוֹל, לֹא יַעֲשֶׂנוּ קָטָן; אַחֵד, לֹא יַעֲשֶׂנוּ שְׁנַיִם; שְׁנַיִם, לֹא יַעֲשֶׂנוּ אֶחָד. וְלֹא יִפְחַת מִן הַחֲלוּנוֹת שֶׁהָיוּ בּוֹ, וְלֹא יוֹסִיף עָלֵיהֶן, אֲלֹא מִדַּעַת שְׁנִיָּהֶם.

יג. הַמִּשְׁכִּיר עָלֶיהָ סֶתֶם, חַיֵּב לְהַעֲמִיד לוֹ עָלֶיהָ. אָמַר לוֹ עָלֶיהָ זֶה שֶׁעַל גִּבֵּי בֵּית זֶה אָנִי מִשְׁכִּיר לָךְ, הָרִי שֶׁעַבַּד הַבֵּית לְעָלֶיהָ. לְפִיכָף אִם נִפְחַתָּה הָעָלֶיהָ בְּאַרְבָּעָה טַפָּחִים אוֹ יִתֵּר, חַיֵּב הַמִּשְׁכִּיר לְתַקֵּן; וְאִם לֹא תִקֵּן הָרִי הַשׁוֹכֵר יוֹרֵד וְדֹר בַּבֵּית עִם בַּעַל הַבֵּית, עַד שִׁיתַּקֵּן.

יד. הָיוּ שְׁתֵּי עָלִיּוֹת זֶה עַל גִּבֵּי זֶה, וְנִפְחַתָּה הָעָלִיּוֹנָה דֹּר בַּתְּחִתּוֹנָה. נִפְחַתָּה הַתְּחִתּוֹנָה הָרִי זֶה סֶפֶק אִם יִדּוּר בַּעֲלִיּוֹנָה, אוֹ בַּבֵּית; לְפִיכָף לֹא יִדּוּר. וְאִם דֹּר, אֵין מוֹצִיאִין אוֹתוֹ מִשָּׁם.

טו. מַעֲשֶׂה בְּאַחַד שֶׁאָמַר לְחֻבְרוֹ, דְּלִית זֶה שֶׁעַל גִּבֵּי הַפְּרֶסֶק הַזֶּה אָנִי מִשְׁכִּיר לָךְ, וְנִעְקַר אֵילָן הַפְּרֶסֶק מִמְּקוֹמוֹ. וּבֹא מַעֲשֶׂה לְפָנֵי חֲכָמִים וְאָמְרוּ לוֹ, חַיֵּב אַתָּה לְהַעֲמִיד הַפְּרֶסֶק כָּל זְמַן שֶׁהָדְלִית קִיַּמְתָּ. וְכֵן כָּל כִּיּוֹצֵא בָּזֶה.